

El llenguatge Ni el·lipsis ni substitucions

10.12.80

Certs adverbis de temps —dèiem ahir— no són reduïbles a pronoms febles i es poden sobreentendre quan ja han estat esmentats abans. Són els que indiquen l'ampli marc temporal en què té lloc l'acció del verb. D'altres, en canvi —hi afegiem—, són representables per un pronom feble —l'adverbial hi— i no es poden, per tant, sobreentendre. La seva omisió representaria un canvi —una disminució— de sentit o bé una oració incompleta, contrària a les normes sintàctiques. Són els adverbis de valor més puntual, que indiquen amb més precisió el moment en què es realitza l'acció del verb, o bé els que tenen una significació que els acostava als adverbis de manera. Cal afegir-hi ara que els adverbis de quantitat ni són reduïbles a pronoms febles ni es poden, tampoc, sobreentendre. La natura especial del seu valor modificador els enllaça íntimament amb el verb, del qual es resisteixen a separar-se —com si hi formessin una locució o una perífrasi—, i exigeixen, si es vol evitar la seva repetició —en una resposta, en la segona de dues oracions coordinades—, d'altres frases de valor genèric que resulten equivalents al conjunt del verb més l'adverbi quantitatiu. Observem, doncs, com sobreentendem l'adverbi avui en la proposició Va dir que vindria avui però no ha vingut, com substituïm pel pronom hi la frase adverbial a les sis en Va dir que plegaríem a les sis i, efectivament, hi hem plegat, i com, amb un adverbi de quantitat, hem de repetir tota l'oració o bé recórrer a una d'equivalent en Va dir que menjava poc i, efectivament, menja poc, o bé ...i, efectivament, és veritat (o és així, tenia raó, etc.).

Si l'adverbi de quantitat no modifica pròpiament el verb sinó un dels seus complements —representat per un altre adverbi o un adjectiu—, tot el conjunt, adverbial o predicatiu, és susceptible d'ésser representat pronominalment. Així, Corre molt de pressa —contràriament a Corre molt— i Era bastant divertit es poden reduir a Hi corre i Ho era. Tanmateix, el terme quantitatiu té tendència, atret pel verb, a independitzar-se d'aquests complements, amb què s'obtenen les solucions Hi corre molt i Ho era bastant. I, encara més, en complements directes o acusatius, dels quals formi part un terme quantitatiu, aquest es resisteix a la seva reducció pronominal. Efectivament, Tenia moltes joies, Em va regalar uns quants mocadors i Teníem poc temps s'han de reduir a En tenia moltes, Me'n va regalar uns quants i En teníem poc.

Albert Jané